

تالاسمی

تالاسمی یک نوع کم خونی ارثی است. این نوع کم خونی به صورت ارثی از والدین به فرد منتقل می شود.

انواع تالاسمی: ۱- تالاسمی خفیف (مینور) ۲- تالاسمی شدید (ماژور)

تالاسمی خفیف:

فرد مبتلا به تالاسمی خفیف ظاهراً هیچ علامتی ندارد، به خوبی فعالیت می کند ورزش می کند و زندگی پر نشاطی دارد و تنها با انجام آزمایش متوجه این مساله می شود به طور کلی می توان گفت که افراد با تالاسمی خفیف بیمار نیستند و نیاز به تزریق خون ندارند.

تالاسمی شدید:

علائم این بیماری از دوران کودکی آغاز می شود. البته کودک در بدو تولد علامت خاصی ندارد و علائم بیماری به تدریج با افزایش سن آشکار می شود به طوری که از ۶ ماهگی علائم کم خونی و رنگ پریدگی در کودک ظاهر می شود. از علائم دیگر که در کودک مبتلا به تالاسمی شدید ظاهر می شود عبارتند از: ضعف و بیقراری، ناتوانی در شیر خوردن، بی خوابی، بی اشتها، اختلال رشد و به تدریج تغییر رنگ پوست، پهن شدن استخوان های صورت، تغییر شکل در جمجمه. با توجه به تولد بیش از ۱۶۵ کودک مبتلا به تالاسمی شدید در شهرستان جهرم و علیرغم مشکلات عدیده ای که برای این کودکان و خانواده آنها پیش می آید، جامعه و مسئولین تصمیم گرفتند برای پیشگیری از تولد کودکان مبتلا به تالاسمی شدید به انجام آزمایش خون قبل از ازدواج بپردازند.

در آزمایش های قبل از ازدواج زوجین از چند جهت بررسی می شوند:

۱- از نظر وجود یا عدم وجود صفت تالاسمی که با اندازه گیری میزان و حجم هموگلوبین خون انجام میشود.

۲- از نظر وجود یا عدم وجود اعتیاد.

۳- از نظر وجود یا عدم وجود نوعی بیماری مقاربتی در مردان.

قابل ذکر است از آنجائیکه افراد ناقل تالاسمی از نظر ظاهری هیچ علامتی ندارند، تالاسمی خفیف (مینور) فقط از طریق آزمایش خون قابل تشخیص است و با توجه به اینکه در بعضی موارد آزمایشات خون فرد مبتلا به تالاسمی خفیف با نوعی کم خونی فقر آهن شبیه است باید برای تشخیص نوع کم خونی افراد (این که ناقل تالاسمی هستند یا کم خونی فقر آهن) یک دوره آهن درمانی برای فردی که آزمایش خون او از نظر تالاسمی نامشخص است انجام شود.

لازم به ذکر است که آهن درمانی در این افراد جنبه درمانی ندارد صرفاً برای تشخیص انجام می گیرد.

مراحل انجام آزمایش های تالاسمی قبل از ازدواج:

از آنجائیکه برای انتقال بیماری تالاسمی به فرزند ناقل بودن هر دو والد ضروری است.

ابتدا خون مرد را از نظر تالاسمی بررسی می کنند در صورتی که مقادیر اندازه گیری شده در مرد طبیعی باشد. نیاز به اقدام دیگری نیست اما اگر مقادیر اندازه گیری شده در مرد پایین تر از حد معمول باشد خون زن را از نظر مشکل تالاسمی مورد بررسی قرار می دهند اگر مقادیر مورد نظر در زن طبیعی باشد نیاز به اقدام دیگری نیست اما چنانچه مقادیر پایین تر از حد معمول باشد با توجه به این که مقادیر در مرد هم، پایین تر از حد معمول بوده لازم است خون هر دو طرف از نظر هموگلوبین A2 بررسی شود.

هموگلوبین A2 شاخصی است که در افراد ناقل تالاسمی بالا می رود اگر در این مرحله که هموگلوبین A2 زن و مرد اندازه گیری می شود. هموگلوبین A2 بزرگتر یا مساوی ۳/۵ باشد، تشخیص ما بر این است که زن و مرد هر دو ناقل تالاسمی هستند (تالاسمی خفیف) به عبارتی زوج مینورهای هستند که باید از ازدواج منصرف شوند چرا که در صورت ازدواج این احتمال وجود دارد که بچه های آنها مبتلا به تالاسمی شدید شوند. به همین دلیل در صورت تشخیص زوج مینور بودن مرد و زن و برای پیشگیری از تولد کودک مبتلا به تالاسمی شدید لازم است طی چند جلسه مشاوره ویژه و توجیه کافی زوجین را از ازدواج منصرف کنیم البته این زوجین که ناقل تالاسمی هستند می توانند هر یک جداگانه با فرد دیگر که ناقل تالاسمی نیست، ازدواج کنند که در آن صورت برای بچه های آنها هیچ مشکلی از نظر تالاسمی شدید به وجود نمی آید.

اگر در مرحله ای که هموگلوبین A2 زن و مرد اندازه گیری می شود مقدار هموگلوبین A2 کوچکتر از ۳/۵ بود ما مشکوک به تالاسمی خفیف هستیم، در این حالت برای تشخیص نوع کم خونی مجبوریم یک دوره آهن درمانی را شروع کنیم تا مشخص شود کم خونی افراد از چه نوعی است.

دوره آهن درمانی ممکن است ۳ ماه طول بکشد

اگر بعد از این دوره علیرغم مصرف قرصهای آهن مقادیر به حد طبیعی نرسیدند لازم است زوجین جهت انجام آزمایشات تکمیلی به مراکز بالاتر ارجاع شوند.

آزمایش های قبل از ازدواج در برخی موارد بیش از چند ماه طول می کشد.

بیانیم با تصمیم صحیح از بروز هر مشکلی جلوگیری کنیم.

معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی جهرم - گروه پیشگیری و مبارزه با بیماری ها